

มุมมองอ่านหนังสือ เล่นสบาย

๒๕๐๙๔ ๗

จรัสพิมพ์ บุญญานันต์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบสิ่งแวดล้อม
มหาวิทยาลัยแม่โจ้

บทความในฉบับนี้ ผู้เขียนขอเอาใจน้องๆ วัยเรียนรวมถึงครูบาอาจารย์ในสถาบัน การศึกษา ด้วยการนำเสนอ แนวทางการจัดสวนเพื่อสร้างสรรค์มุมอ่านหนังสือแสนสบาย ต้อนรับบรรยากาศการเปิดเทอมที่มาถึงอีกครั้งหนึ่ง การอ่านหนังสือนับว่าถูกละเลยไป อย่างมากในหมู่เยาวชนคนรุ่นใหม่ ทั้งนี้ไม่ใช่เพราะพวกเขาซีเกียจกว่าคนรุ่นเก่าๆ แต่เป็น เพราะพวกเขามีทางเลือกในการอ่านผ่านระบบสารสนเทศออนไลน์เพิ่มขึ้นมา ซึ่งใน ช่องทางนี้พวกเขาสามารถทำกิจกรรมหลายๆ อย่างได้ในเวลาเดียวกัน นอกเหนือไปจาก การอ่านแต่เพียงประการเดียว เขาอาจค้นคว้าข้อมูล ทำการบ้าน คุยกับเพื่อน เล่นเกมส์ ไปพร้อมๆ กันได้ ปรากฏการณ์ใหม่นี้อาจนำมาซึ่งความสะดวกสบายก็จริง แต่ก็มีข้อเสีย บางอย่างตามมา คือทำให้เสียสมาธิ และเสียเวลา เนื่องจากต้องแบ่งความคิดในการทำ หลายๆ เรื่อง ก่อให้เกิดความเครียดมากกว่าการตั้งใจกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดเพียงอย่างเดียว 'อย่างไรก็ดี เราคงไม่สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคนในยุคโลกาภิวัตน์ ให้ทวน กลับไปเหมือนคนในยุคเก่าๆ ได้อีกแล้ว โลกนั้นเปลี่ยนแปลงก้าวเข้าสู่ยุคดิจิทัลและเรา ก็ต้องยอมรับพฤติกรรมการปรับตัวของเด็กรุ่นใหม่ๆ ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของผู้ใหญ่ที่จะ ต้องคอยชี้แนะแนวทางการใช้ชีวิต การแบ่งเวลาในการเรียนเรียนรู้ การอ่าน การเล่น และ การพักผ่อนให้เหมาะสมให้แก่เด็กและเยาวชน

ที่นี่ถ้าหากคุณพ่อคุณแม่หรือสถานศึกษาต้องการที่จะส่งเสริมให้เด็กๆ และเยาวชนมีนิสัยรักการอ่านให้มากขึ้นกว่าเดิม จะทำอย่างไรกันดี สิ่งที่เราสามารถทำได้นอกจากจะจัดหาทรัพยากรทางความรู้ให้เหมาะสมความสนใจของพวกเขา เช่น การจัดหาหนังสือที่น่าสนใจ แฝงไปด้วยเนื้อหาสาระ เอาไว้ให้ จัดระบบสารสนเทศที่มีความปลอดภัย ปราศจากสื่อที่เป็นอันตราย เป็นต้น เรายังสามารถจัดเตรียมสถานที่ มุมอ่านหนังสือแสนสบายที่ผู้อ่านทุกเพศทุกวัย ไม่ใช่แต่เฉพาะเยาวชนเท่านั้น สามารถหลีกเลี่ยงจากความวุ่นวายในชีวิตประจำวัน เพื่อใช้เวลาว่างในการอ่านอย่างสบายๆ ผ่อนคลายความเครียด เป็นสถานที่ที่จะช่วยก่อให้เกิดสมาธิ และความสงบสุข อันเป็นปัจจัยเกื้อหนุนให้เกิดการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น

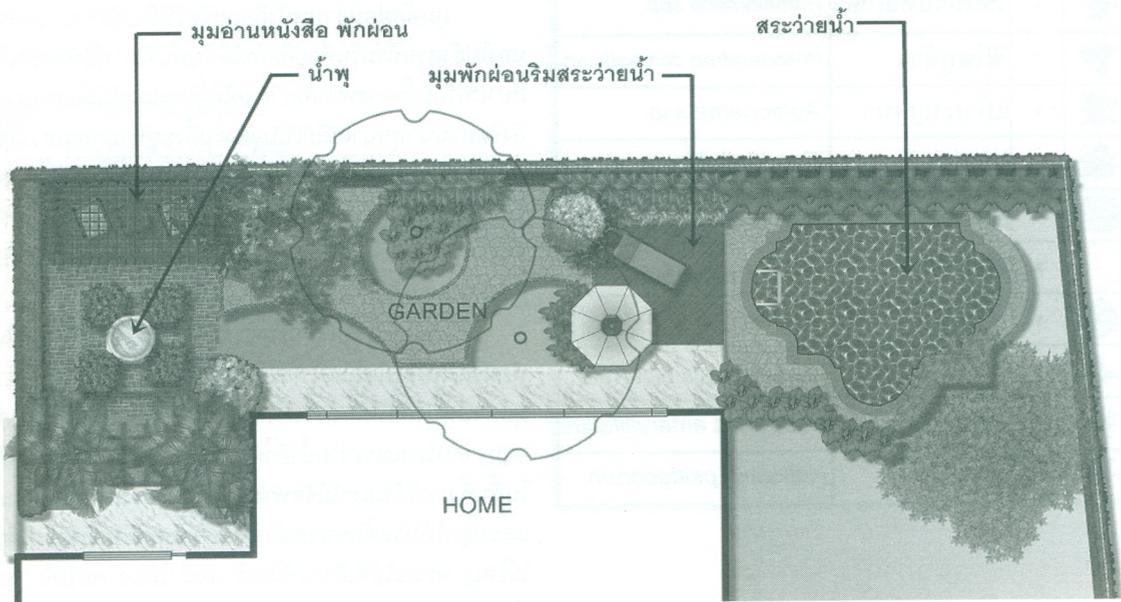
แนวคิดในการสร้างสรรค์มุมอ่านหนังสือแสนสบาย

สถานที่ตั้งและสภาพแวดล้อมเดิม

สถานที่ที่เหมาะสมในการสร้างสรรค์ให้เกิดเป็นมุมอ่านหนังสือแสนสบาย ควรมีความเงียบสงบ ห่างไกลจากเสียงอึกที่กรบกรวน ไม่ใช่บริเวณที่มีคนพลุกพล่าน เดินผ่านไปผ่านมา มีแสงธรรมชาติส่องถึง ไม่อยู่ใกล้พื้นที่ที่อาจก่อให้เกิดมลภาวะ เช่น พื้นที่ที่มีกลิ่นเหม็น หรือ มีฝุ่นละออง มีการไหลเวียนของอากาศและอุณหภูมิที่ก่อให้เกิดสภาวะน่าสบาย

องค์ประกอบของพื้นที่

แน่นอนว่ามุมอ่านหนังสือก็ย่อมต้องมีชั้นวางหนังสือที่หยิบจับได้ง่าย หนังสือที่จัดเตรียมไว้ควรแบ่งหมวดหมู่ที่ชัดเจน สามารถเลือกค้นได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว ชุดโต๊ะเก้าอี้ที่นั่งสบายในมุมที่แสงสว่างพอเพียง ทั้งแสงสว่างจากธรรมชาติ และแสงประดิษฐ์จากดวงโคมในเวลาค่ำคืน ถ้าเป็นมุมอ่านหนังสือภายในบ้าน เราอาจจัดเก้าอี้เอนนอนตัวโปรดไว้ด้วย และในยุคสมัยนี้อาจเพิ่มระบบอินเทอร์เน็ตไร้สายให้พร้อมสำหรับรองรับการใช้งานด้วย

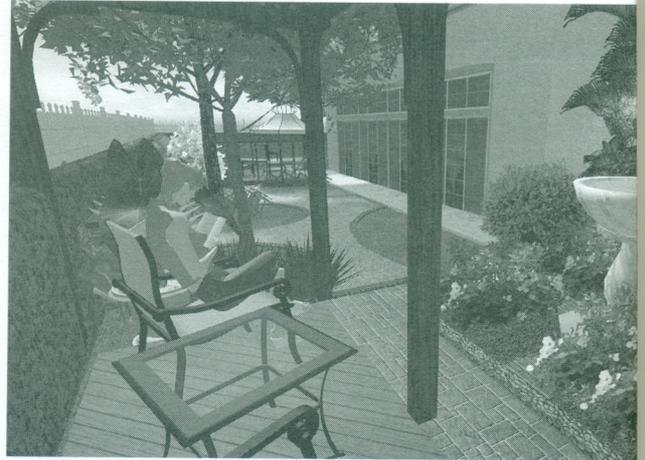

การเลือกใช้พรรณไม้

มุมมองในการอ่านหนังสือ ควรมีบรรยากาศสดชื่นของธรรมชาติ ไม่ว่าจะเป็นที่ตั้งภายในอาคาร (Indoor) หรือภายนอกอาคาร (Outdoor) ต่างก็สามารถสร้างสรรค์มุมสวนที่สดชื่นได้ทั้งสิ้น การจัดสวนภายในอาคารจะมีข้อจำกัดเรื่องของปริมาณแสงแดดที่มีน้อยมาก และไม่มีพื้นดินธรรมชาติ ดังนั้นจึงควรเลือกใช้ไม้ประดับขนาดเล็กปลูกภายในกระถาง โดยเน้นพืชพันธุ์ที่ต้องการแสงน้อย นอกจากนี้ยังสามารถจัดสวนแนวตั้งได้อีกทางเลือกหนึ่งด้วย แต่หากเลือกสถานที่ภายนอกอาคารควรคำนึงถึงร่มเงา โดยปลูกพันธุ์ไม้ยืนต้นให้ร่มเงาเพื่อให้เกิดความเย็นสบาย ภายใต้ร่มไม้เราสามารถเลือกใช้พันธุ์ไม้ประดับขนาดเล็กที่สามารถเจริญเติบโตได้ดีในที่ร่มรำไร เพิ่มบรรยากาศธรรมชาติให้แก่พื้นที่

การสร้างความสดชื่นด้วยน้ำ

น้ำเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยสร้างบรรยากาศที่สดชื่นผ่อนคลายในพื้นที่ได้ สำหรับมุมอ่านหนังสือที่ควรมีความเงียบสงบ จึงไม่ควรมีเสียงของน้ำไหลที่ดังเกินไปนัก ในการออกแบบไม่ว่าจะเป็น น้ำพุ หรือน้ำตก จึงควรให้มีขนาดเล็กๆ เสียงการเคลื่อนไหวของน้ำเบาๆ จะช่วยให้รู้สึกผ่อนคลายและเกิดสมาธิ

Plant Legend			
Symbol	Qty	Common	Botanical
	12	กล้วยแดง	<i>Heliconia indica</i>
	23	บอนสี	<i>Caladium bicolor</i>
	5	บอนเขียว	<i>Colocasia antiquorum</i>
	1	สุพรรณิการ์	<i>Cochlospermum religiosum</i>
	6	คล้า	<i>Calathea spp.</i>
	1	คริสติน่า	<i>Syzygium australe</i>
	2	หมากเขียว	<i>Ptychosperma macarthurii</i>
	1	เสน่ห์จันทร์เขียว	<i>Homalomena spp.</i>
	1	ฟิลิปปินส์	<i>Philodendron domesticum</i>
	9	แก้วกาญจนา	<i>Aglaonema ssp.</i>
	16	กุหลาบ	<i>Rosa hybrida.</i>
	1	พุดซ้อน	<i>Gardenia augusta</i>
	2	คอรีเดียม	<i>Cordia sebestena</i>
	1	พยอม	<i>Shorea roxburghii</i>
	4	เฟิร์นใบมะขาม	<i>Nephrolepis biserrata</i>
	3	เตยหอม	<i>Pandanus amaryllifolius</i>
	23	ก้ามกุ้ง	<i>Heliconia psittacorum</i>

ตัวอย่างงานออกแบบมุมอ่านหนังสือแสนสบาย

พื้นที่ออกแบบจัดสวนที่จะนำเสนอเป็นตัวอย่างในวันนี้ เป็นพื้นที่บริเวณด้านข้างบ้านหลังหนึ่ง ซึ่งมีรูปทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้า ขนาดแคบและยาว โดยมีทางเชื่อมต่อเข้าออกจากบ้านได้สะดวก พื้นที่ดังกล่าวถูกแบ่งออกเป็น 3 ส่วนใหญ่ๆ คือ มุมพักผ่อนอ่านหนังสือสวน และสระว่ายน้ำขนาดเล็ก

มุมพักผ่อนอ่านหนังสือถูกจัดไว้เป็นสัดส่วน แต่สามารถมองไปยังสวนที่ร่มรื่นที่อยู่ติดกันได้ ในพื้นที่แห่งนี้ได้จัดชุดเก้าอี้นั่งสบายพร้อมชั้นวางหนังสือไว้ภายใต้ซุ้มระแนงไม้เลื้อย นอกจากนี้ยังจัดสวนน้ำพุขนาดเล็กเป็นจุดเด่นตั้งอยู่ท่ามกลางสวนกุหลาบ เพิ่มความสดชื่นสวยงามให้แก่พื้นที่ บริเวณนี้เชื่อมต่อโดยตรงกับประตูเข้าออกบ้าน ทำให้เข้าออกจากตัวบ้านได้สะดวก พรรณไม้ที่เลือกใช้ในบริเวณนี้ ได้แก่ หมากเขียว สุพรรณิการ์ คริสติน่า กุหลาบ เตยหอม ฟิลิปปินส์ ก้ามกุ้ง เป็นต้น

สวนกลางแจ้งถูกออกแบบเพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียวที่เป็นพื้นที่พักผ่อนหย่อนใจและให้ร่มเงาแก่ตัวอาคาร และยังช่วยกันมุมอ่านหนังสือที่ต้องการความเป็นส่วนตัวและความเงียบสงบ ออกจากบริเวณสระว่ายน้ำอีกด้วย ดังนั้น จะเน้นไม้ยืนต้นให้ร่มเงาในพื้นที่ ภายใต้ร่มเงาไม้จัดทางเดินเท้ารูปทรงโค้งเพื่อผ่อนคลายและปลูกไม้ประดับขนาดเล็กเพื่อความสดชื่นสวยงามได้ร่มเงาไม้ใหญ่ พรรณไม้ที่เลือกใช้ในบริเวณนี้ ได้แก่ คอรีเดียม พุดซ้อน เฟิร์นใบมะขาม ก้ามกุ้ง บอนสี คล้า เป็นต้น

สระว่ายน้ำขนาดเล็กถูกจัดวางถัดจากสวนกลางแจ้งที่
ไปทางหลังบ้าน โดยมีระเบียงพักผ่อนสำหรับสระว่ายน้ำโดยเฉพาะ
พร้อมศาลาขนาดเล็ก พรรณไม้ที่ถูกเลือกใช้บริเวณนี้ได้แก่ พะยอม
กล้วยแดง ก้ามกุ้ง บอนสี เฟิร์น คล้า เป็นต้น

จากหลักการจัดสวน สร้างสรรค์มุมพักผ่อนอ่านหนังสือ
แสนสบาย พร้อมตัวอย่างเพื่อเป็นกรณีศึกษาดังที่เสนอมานี้ หวังว่าจะ
ช่วยสร้างแรงบันดาลใจให้ท่านผู้อ่านหลายๆ คนหันมาจัดมุมสร้างสรรค์
ในบ้านของตัวเอง เพื่อต้อนรับเปิดเทอมที่เวียนมาถึงอีกครั้ง

เอกสารอำอบ

MAEJO VISION

เอี่ยมพร วิสมหมาย และคณะ. (2540). พรรณไม้ในงานภูมิสถาปัตยกรรม (Plants for landscape architecture in Thailand). กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์พิมพ์ดี. 335 น.

